

ROLA I ZADANIA OBRONY CYWILNEJ W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH

ZAMIAR Zenon *

ABSTRAKT

Obrona Cywilna jest jednym z kluczowych ogniw zapewniających bezpieczeństwo w sytuacjach kryzysowych. W artykule przedstawiono struktury organizacyjne Obrony Cywilnej w Polsce, zasady jej działania oraz zakres i treść zadań w sytuacjach kryzysowych.

Słowa kluczowe:

Obrona cywilna, sytuacje kryzysowe, zadania obrony cywilnej.

ABSTRACT

Civil protection is one of the key parts, that ensure safety in crises situations. The contribution deals with the organizational structure of Civil defense in Poland, the principles of its activities, the scope and content of tasks in crises situations.

Key words:

Civil protection, crisis situation, tasks of civil protection

WSTĘP

Pod pojęciem obrony cywilnej /ochrony ludności, ochrony cywilnej / należy rozumieć zapewnienie bezpieczeństwa ludziom, ich mieniu i środowisku przed wypadkami i klęskami każdego rodzaju.

Innymi słowy - zgodnie z przepisami prawa - Obrona Cywilna (OC) Rzeczypospolitej Polskiej (RP) jest pozamilitarnym elementem systemu obronnego państwa i stanowi kompleks wewnętrznie skoordynowanych interdyscyplinarnych przedsięwzięć o charakterze: planistycznym, organizacyjnym, szkoleniowym, logistycznym i inwestycyjnym.

* prof. dr hab. Zenon Zamiar, Międzynarodowa Wyższa Szkoła Logistyki i Transportu we Wrocławiu, Ul. soltysowicka 19 b, 51 - 168 Wrocław, Poland, z.zamiar@wp.pl, +48501015156

Obrona cywilna jest zespolona ze wszystkimi szczeblami administracji państwowej i samorządowej, podmiotami gospodarczymi, organizacjami społecznymi oraz całym społeczeństwem. Siłą obrony cywilnej jest powszechność, oznacza to, że wszyscy obywatele naszego kraju uczestniczą w ochronie grup ludzi, którzy znaleźli się w sytuacji zagrożenia.

1 ORGANIZACJA I FUNKCJONOWANIE OBRONY CYWILNEJ

Podstawowe zasady organizacji i funkcjonowania obrony cywilnej określa międzynarodowe prawo wojenne; całokształt zagadnień dotyczących ochrony ludności cywilnej w konfliktach zbrojnych ujęto w Konwencjach Genewskich¹ przyjętych 12. sierpnia 1949 r., które Polska ratyfikowała w 1954 r. Są to:

- I konwencja o ochronie osób cywilnych i chorych w armiach czynnych;
- II konwencja o polepszaniu losu rannych, chorych i rozbitków sił zbrojnych na morzu;
- III konwencja o traktowaniu jeńców wojennych;
- IV konwencja o ochronie osób cywilnych podczas wojny.

Uzupełnieniem Konwencji Genewskich są dwa Protokoły Dodatkowe z 1977 r.:

- I - o ochronie ofiar międzynarodowych konfliktów zbrojnych;
- II - dotyczy ochrony ofiar konfliktów nie mających charakteru międzynarodowego.

Normy międzynarodowego prawa wojennego mają zastosowanie przede wszystkim w okresie trwania konfliktu zbrojnego.

W czasie pokoju organizacje oraz zasady przygotowania i realizacji zadań obrony cywilnej regulują wewnętrzne przepisy każdego kraju. Obrona Cywilna w Polsce działa w ramach międzynarodowego prawa humanitarne (wspomnianego wyżej) oraz przepisów polskich, takich jak:

- Ustawa o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 21.11. 1967 r.
- Ustawa o urzędzie ministra spraw wewnętrznych i administracji z dnia 21.06.1996 r. oraz wydanych na ich podstawie dokumentów wykonawczych

Zgodnie z ustawą Obrona Cywilna ma na celu²:

- ochronę ludności, zakładów pracy i urządzeń użyteczności publicznej, dóbr kultury;
- ratowanie i udzielanie pomocy poszkodowanym w czasie wojny;
- współdziałanie w zwalczaniu klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwaniu ich skutków.

W zakresie obrony cywilnej powyższa ustawa określa ponadto³:

- organy administracji w sprawach obrony cywilnej;

¹ http://pl.wikipedia.org/wiki/Konwencje_genewskie

² Art. 137 ustawy z dnia z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, tekst jednolity, Dz.U. 2004, Nr 241, poz. 2416 z późn. zm..

³ http://www.umed.pl/pl/doc/seo/ust_opoo.pdf

- skład oraz sposób tworzenia formacji obrony cywilnej;
- obowiązki obywateli w zakresie obrony cywilnej (służba w OC, szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony ludności);
- przysposobienie obronne młodzieży szkolnej i studentów.

Centralnym organem właściwym w sprawach obrony cywilnej jest **Szef Obrony Cywilnej Kraju**, którego na wniosek Ministra Spraw wewnętrznych i Administracji powołuje Prezes Rady Ministrów. Do zakresów działania szefa Obrony Cywilnej Kraju należy:

- przygotowanie projektów założeń i zasad działania obrony cywilnej;
- ustalenie ogólnych zasad realizacji zadań obrony cywilnej;
- koordynowanie przedsięwzięć i sprawowanie kontroli nad realizacją zadań obrony cywilnej przez naczelne organa administracji, terenowe organa administracji rządowej i organa samorządu terytorialnego sprawowanie nadzoru nad odbywaniem zasadniczej służby w obronie cywilnej

Terenowymi organami obrony cywilnej w administracji rządowej i samorządowej są wojewodowie, starostowie, wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast jako **szefowie obrony cywilnej województw, powiatów, miast i gmin**. Do zakresów ich działania należy kierowanie oraz koordynowanie przygotowań i realizacji przedsięwzięć obrony cywilnej przez instytucje państwowe i samorządowe, podmioty gospodarcze i inne jednostki organizacyjne działające na ich terenie.

Szefowie Obrony Cywilnej województw i gmin wykonują zadania obrony cywilnej przy pomocy podległych im urzędów oraz powołanych w ich strukturach specjalistycznych komórek organizacyjnych:

- w województwach – przy pomocy Wojewódzkich Inspektorów Obrony cywilnej i wydziałów Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności, Wojewódzkiego Komitetu Przeciwpowodziowego i Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Ochrony Przeciwpozarowej;
- w miastach powyżej 40 tys. mieszkańców – Miejskich Inspektorów Obrony Cywilnej, Wydziałów Zarządzania Kryzysowego itp.;
- w pozostałych gminach – pracowników do spraw obrony cywilnej.

2 ZASADY DZIAŁANIA OBRONY CYWILNEJ

Jednostkami organizacyjnymi przeznaczonymi do wykonywania zadań obrony cywilnej są formacje obrony cywilnej. **Formacje OC** są to zorganizowane, przeszkolone i wyposażone w niezbędny sprzęt i urządzenia zespoły ludzkie, tworzone z wybranych pracowników zakładów pracy i mieszkańców miast i gmin. W zakładach pracy zatrudniających mniej niż 50 pracowników, mogą być tworzone wspólne formacje dla kilku sąsiadujących ze sobą zakładów. Jeżeli jednak w zakładzie zatrudniającym poniżej 50 pracowników wytwarza się, magazynuje lub wykorzystuje do produkcji toksyczne środki przemysłowe, kierownicy, właściciele mają obowiązek

powołać formacje, zdolne do samodzielnego działania ratowniczego w strefach bezpośredniego zagrożenia stworzonego przez zakład pracy.

Formacje OC tworzą ministrowie, wojewodowie, starostowie, wójtowie, burmistrzowie, prezydenci miast, uwzględniając przede wszystkim skalą występujących zagrożeń, rodzaj formacji, ich przeznaczenie oraz stan osobowy i organizację wewnętrzną. Formacje OC mogą tworzyć także pracodawcy.

Funkcje ośrodka koordynującego działania ratownicze w ramach krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego w Polsce spełnia Krajowe Centrum Koordynacji Ratownictwa i Ochrony Ludności⁴ (KCKRiOL), które łączy w sobie struktury stanowisk kierowania obrony cywilnej i straży pożarnej. Centrum zapewnia jednocześnie w sytuacjach kryzysowych obsługę zespołów i komitetów zarządzania kryzysowego.

Za podstawę działania systemu antykryzysowego i systemu ratowniczego w naszym kraju przyjęto podział na trzy poziomy. Podstawowy poziom wykonawczy jest to poziom powiatu, na którym praktycznie realizuje się przygotowane wcześniej plany awaryjne. Wyższym poziomem wykonawczym - wspomagającym i koordynującym - jest poziom wojewódzki, a wreszcie trzecim - poziom krajowy, czyli centralny. Regułą jest reagowanie na najniższym poziomie administracji. Wyższy szczebel administracji powinien przejąć kierowanie akcją dopiero wtedy, kiedy zostaną wyczerpane możliwości szczebla niższego. Natomiast organ wyższego szczebla zobowiązany jest ustawowo do pomocy organom szczebla niższego.

Żelazną zasadą reagowania kryzysowego jest podział kompetencji w zakresie zarządzania i koordynacji działaniami ratowniczymi. Największą rolę w bezpośrednim zarządzaniu lub kierowaniu działaniami antykryzysowymi odgrywa najniższy poziom administracji - gminy, a następnie powiatu. Jeśli chodzi o działania ratownicze, to podstawowym ogniwem jest tu powiat, dopiero potem województwo, którego rola sprowadza się do koordynowania i wspomagania działań ratowniczych.

Działania obrony cywilnej w Polsce opiera się na trzech zasadach⁵:

- zasada prymatu układu terytorialnego- zgodnie z którą podstawą struktur OC jest trój-stopniowy podział terytorialny kraju (gmina, powiat, województwo), a zatem decyzje podejmuje i ponosi za nie całkowitą odpowiedzialność władza odpowiedniego szczebla terytorialnego;
- zasada jednoosobowego kierownictwa- na mocy której uprawnienia, obowiązki i odpowiedzialność, zarówno w zakresie zwierzchnictwa, jak i kierowania, są przypisane jednoosobowemu kierownictwu;
- zasada powszechności- oznaczająca, że planowanie i prace organizacyjne wykonują wszystkie organy władzy publicznej, jednostki organizacyjne, instytucje i podmioty gospodarcze, na których ciąży obowiązek przygotowania i realizacji zadań obrony cywilnej oraz że obywatele naszego kraju są przygotowani do udziału w ratownictwie i powszechnej samoobronie w obliczu zagrożenia.

Oboowiązki obywateli w obronie cywilnej mają różny charakter. I tak:

⁴ <http://www.abc.com.pl/serwis/du/2000/0534.htm>

⁵ http://pl.wikipedia.org/wiki/Zarz%C4%85dzanie_kryzysowe

- jednym z obowiązków jest służba w obronie cywilnej, zarówno w okresie pokoju, jak i wojny. Każdy, kto otrzyma przydział organizacyjno-mobilizacyjny do konkretnej formacji OC, pełni służbę w obronie cywilnej. Dotyczy to również żołnierzy rezerwy, którzy nie są przewidziani do służby wojskowej albo do służby w jednostkach zmilitaryzowanych;
- młodzież szkolna spełnia ustawowy obowiązek odbywania przysposobienia obronnego, który jest obowiązkowym przedmiotem nauki w szkole ponad gimnazjalnej;
- niezależnie od tego wszystkie osoby zdolne ze względu na stan zdrowia, z wyjątkiem kobiet w ciąży, osób wychowujących małe dzieci oraz osób spełniających w inny sposób zadania obronne, podlegają obowiązkowi szkolenia z zakresu powszechnej samoobrony.

3 ZADANIA OBRONY CYWILNEJ

Obrona Cywilna oznacza wypełnianie wszystkich lub niektórych wymienionych niżej zadań humanitarnych, mających na celu ochronę ludności cywilnej przed niebezpieczeństwami wynikającymi z działań zbrojnych lub klęsk żywiołowych, i przewyższanie ich bezpośrednich następstw, jak też zapewnienie warunków koniecznych do przetrwania. Są to następujące zadania:⁶

1. służba ostrzegawcza;
2. ewakuacja;
3. przygotowanie i organizowanie schronów;
4. ratownictwo;
5. służby medyczne, włączając w to pierwszą pomoc oraz opiekę religijną;
6. walka z pożarami;
7. wykrywanie i oznaczanie stref niebezpiecznych;
8. odkażanie i inne podobne działania ochronne;
9. dostarczanie doraźnych pomieszczeń i zaopatrzenia;
10. doraźna pomoc dla przywrócenia i utrzymania porządku w strefach dotkniętych klęskami;
11. doraźne przywrócenie działania niezbędnych służb użyteczności publicznej;
12. doraźne grzebanie zmarłych;
13. pomoc w ratowaniu dóbr niezbędnych dla przetrwania;
14. dodatkowe rodzaje działalności, niezbędne dla wypełnienia któregoś z zadań wyżej wymienionych, w tym planowanie i prace organizacyjne.

4 REALIZACJA ZADAŃ

Poszczególne zadania są realizowane w sposób następujący:

- **Służba ostrzegawcza oraz wykrywanie i oznaczanie stref niebezpiecznych -**

⁶ http://www.ock.gov.pl/portal/ock/3/18/ZADANIA_OBRONY_CYWILNEJ.html, 23.04.2010.

- działania służb związanych z wykrywaniem zagrożeń oraz ostrzeganiem i alarmowaniem polegają na

- uzyskaniu informacji o zbliżaniu się lub zaistnieniu na określonym terenie niebezpieczeństwa dla zdrowia i życia ludzi, związanych ze stosowaniem broni masowego rażenia (BMR), broni konwencjonalnej, wystąpieniem klęsk żywiołowych, awarii obiektów technicznych (w tym EJ w krajach sąsiednich), skażeń i zakażeń, powodzi i pożarów lub innych podobnych zdarzeń;
- określeniu rodzaju, miejsca, skali i skutków zaistniałych zagrożeń oraz określeniu stref niebezpiecznych;
- ostrzeganiu i alarmowaniu ludności o zbliżającym się niebezpieczeństwie oraz informowaniu o zalecanych zasadach postępowania i zachowania się ludności w zaistniałych sytuacjach.

Zadania w zakresie systemu wczesnego ostrzegania w warunkach pokoju realizują:

- w województwie – Centra Zarządzania Kryzysowego (CZK);
- w powiecie – Powiatowe Centra Zarządzania Kryzysowego (PCZK);
- w gminie – Gminne Centra Reagowania (GCR);

W skład formacji OC systemu wykrywania i alarmowania wchodzi:

- na szczeblu wojewódzkim:
 - Wojewódzki Ośrodek Analizy Danych i Alarmowania (WOADA),
 - Wojewódzka Kompania Analiz Laboratoryjnych (WKAL),
 - Lotnicze Formacje Obrony Cywilnej (LFOC),
 - Radiotelefoniczna (telewizyjna) drużyna alarmowania (RDA, TDA),
- na szczeblu powiatu:
 - Powiatowy Ośrodek Analizy Danych i Alarmowania (POADA),
 - Powiatowe drużyny analiz laboratoryjnych (PDAL),
 - Radiotelefoniczna (telewizyjna) drużyna alarmowania (RDA, TDA),
- na szczeblu gminy:
 - drużyna wykrywania i alarmowania (DWA),
 - punkty alarmowania sołectw i zakładów pracy (PA),
- na szczeblu zakładu pracy:
 - drużyna wykrywania i alarmowania (DWA),
 - drużyna wykrywania zagrożeń (DWZ),
 - punkty alarmowania (PA).

- **Ewakuacja** - jest jednym z podstawowych działań mających na celu ochronę życia i zdrowia ludzi, zwierząt oraz ratowanie mienia, w tym zabytków oraz ważnej dokumentacji w przypadku wystąpienia wszelkiego rodzaju zagrożeń. Jej prowadzenie może mieć miejsce w różnych stadiach zdarzeń niebezpiecznych. Ewakuacja może mieć również charakter prewencyjny tzn. przed wystąpieniem zdarzeń niebezpiecznych (powódź, katastrofa chemiczna itp.) lub groźbą prowadzenia działań militarnych w przypadku wojny.

Zadanie w zakresie przygotowania i przeprowadzenia ewakuacji oraz przedsięwzięć z nią związanych (zapewnienie warunków do przetrwania ewakuowanej ludności, zabezpieczenie ewakuowanego mienia) realizują:

- właściciele, użytkownicy lub zarządcy obiektów i terenów (zobowiązani do przygotowania procedur ewakuacji),
- organy administracji publicznej wszystkich szczebli odpowiedzialne za ochronę ludności na administrowanym terenie,
- szefowie Obrony Cywilnej wszystkich szczebli,
- kierownicy służb, inspekcji i straży (realizujący zadania w zakresie ewakuacji).

Warianty ewakuacji mogą być następujące:

- organizacja ewakuacji z rejonów (miejsc), które należy opuścić z punktu widzenia interesu prowadzenia działań przez Siły Zbrojne,
- organizacja ewakuacji ludności, która wyrazi zgodę opuszczenia obszarów -potencjalnie zagrożonych działaniami militarnymi, samewakuacja ludności.

- **Przygotowanie i organizowanie schronów** - budowle ochronne przygotowuje się w okresie pokoju i wojny. Występują one jako budowle wolno stojące lub jako integralna część nowo wznoszonych budynków i budowli.

Budowle ochronne dzieli się na schrony i ukrycia. Podział ten wynika z odporności konstrukcji na obciążenia w razie zniszczenia części naziemnej oraz stopnia osłabienia promieniowania jonizującego. Schrony są obiektami w znacznym stopniu odpornymi na zagruzowanie oraz osłabiają promieniowanie jonizujące więcej niż stukrotnie, natomiast ukrycia zapewniają mniejszą ochronę przed czynnikami rażącymi broni konwencjonalnej, promieniowaniem jonizującym i środkami trującymi. Ludności dla której nie przygotowano budowli ochronnych stwarza się warunki do wykonania doraźnych miejsc ochronnych własnymi siłami poprzez: rezerwację terenów, wytypowanie budynków o wzmocnionej konstrukcji piwnic na ukrycia, zgromadzenia niezbędnych materiałów budowlanych i prostych urządzeń schronowych.

- **Ratownictwo** - akcje ratunkowe organizuje się i prowadzi w celu ratowania i udzielania pomocy ludności poszkodowanej w wyniku działań zbrojnych, klęsk żywiołowych i innych podobnych zdarzeń w tym zagrożeń środowiska.

Obowiązek organizowania i prowadzenia akcji ratunkowych w czasie wojny spoczywa na szefach obrony cywilnej oraz właścicielach i kierownikach zakładów pracy. Działania ratownicze prowadzą utworzone w czasie pokoju formacje obrony cywilnej przeznaczone do wykonywania zadań związanych z ratownictwem ogólnym, przeciwpowodziowym, budowlanym, komunalnym, energetycznym, przeciwpowodziowym, chemicznym i inne we współdziałaniu z profesjonalnymi służbami ratowniczymi (Policja, PSP, OSP, GOPR, WOPR i inne). Przy czym formacje obrony cywilnej realizują przedsięwzięcia pomocnicze.

- **Udzielanie poszkodowanym pomocy medycznej** - obejmuje:

- system pomocy doraźnej (pogotowia ratunkowego) wzmocniony formacjami obrony cywilnej - oddziałami pierwszej pomocy medycznej typu „B” (OPPM-B),
- zabezpieczenie bazy łóżkowej dla osób wymagających hospitalizacji,
- pomoc medyczno-sanitarną ewakuowanej ludności w oparciu o ambulatoryjną opiekę zdrowotną realizowaną przez publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej.

Zapewnienie ochrony zdrowia i udzielenie pomocy medycznej poszkodowanym na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny obejmuje:

- planowane działania przez administrację publiczną w zakresie zwiększenia możliwości ochrony zdrowia ludności,
- planowe zwiększenie stacjonarnej bazy szpitalnej (85-120 na 10000 mieszkańców),
- rozwinięcie zastępczych miejsc szpitalnych w obiektach pozyskanych w ramach świadczeń,
- zabezpieczenie strat sanitarnych przez samodzielną formację obrony cywilnej OPPM-B.

- **Walka z pożarami** - polega na zapobieganiu możliwości ich powstawania, przeciwdziałaniu rozprzestrzeniania się ognia, gaszeniu pożarów oraz wykonywaniu pomocniczych działań ratowniczych.

Prowadzeniem prac gaśniczo – ratunkowych w obronie cywilnej zajmują się specjalne oddziały i pododdziały przeciwpożarowe, oparte głównie na strukturach ochotniczych straży pożarnych w gminach i sołectwach. Prace te mogą również prowadzić w ramach swych możliwości inne formacje obrony cywilnej jako pomocnicze działania ratownicze pod kierunkiem PSP lub OSP, które obejmują:

- ewakuację osób zagrożonych i poszkodowanych,
- ewakuację mienia z obiektów i rejonów objętych akcją gaśniczo-ratunkową,
- udzielanie poszkodowanym pomocy medycznej,
- utrzymanie porządku w rejonach akcji gaśniczej,
- prowadzenie niezbędnych prac zabezpieczających.

- **Odkazanie i inne działania ochronne** - obejmuje prowadzenie wśród ludności zabiegów sanitarnych, odkazania i dezaktywacji obiektów, odzieży, środków transportu, urządzeń i materiałów oraz odkazanie zwierząt gospodarskich, a także usuwanie i unieszkodliwianie pozostałości po przeprowadzonych zabiegach.

W celu umożliwienia powyższych czynności w czasie pokoju przygotowuje się stacjonarne i polowe urządzenia do likwidacji skażeń oraz ich obsługi – formacje obrony cywilnej likwidacji skażeń, a także gromadzi niezbędne środki chemiczne do prowadzenia zabiegów.

- **Dostarczanie doraźnych pomieszczeń i zaopatrzenia** - organizowanie doraźnych pomieszczeń i zaopatrzenia dla poszkodowanej lub ewakuowanej ludności obejmuje przygotowanie lokali zastępczych lub warunków do

okresowego zamieszkania oraz pomoc w gromadzeniu środków żywnościowych, leków, odzieży i innych środków niezbędnych do przetrwania.

- **Doraźne przywrócenie działania niezbędnych służb użyteczności publicznej**
- realizuje się w razie:
 - zniszczenia lub uszkodzenia instalacji i urządzeń zapewniających ludności dostawę wody pitnej, ciepła, światła i gazu,
 - uruchomienia transportu publicznego zapewniającego przewóz osób i podstawowe zaopatrzenie,
 - uszkodzenia zakładów pracy wytwarzających artykuły pierwszej potrzeby.

Przywracanie działania określonych wyżej służb i obiektów organizuje się zgodnie z zarządzeniem właściwego terenowo szefa obrony cywilnej w przypadku gdy etatowe służby zapewniające funkcjonowanie urządzeń nie są w stanie w pełni realizować swych zadań. W tym celu szefowie obrony cywilnej w czasie pokoju powołują i tworzą specjalne formacje obrony cywilnej takie jak: ratownictwa energetycznego, budowlanego i inne.

- **Doraźne grzebanie zmarłych** - organizuje się w przypadku masowych zgonów lub dużej liczby zabitych, w celu zapobieżenia epidemii bądź ograniczenia w jej rozprzestrzenianiu.

Czynności związane z grzebaniem zmarłych wykonują odpowiednie służby komunalne i sanitarne.

- **Pomoc w ratowaniu dóbr niezbędnych do przetrwania** - polega na określeniu minimalnego zapasu żywności i dóbr, gwarantującego przeżycie ludności oraz funkcjonowanie zakładu pracy, gminy, powiatu, województwa i państwa, a także na planowanym gromadzeniu i rozśrodkowaniu ich zasobów utrzymywanych w gospodarstwach domowych oraz ratowaniu ich przed zniszczeniem lub skażeniem w przypadku wystąpienia zagrożeń.

Przygotowania do realizacji wymienionych zadań podejmowane są w czasie pokoju, dlatego też w tym okresie Obrona Cywilna realizuje następujące zadania:⁷

- planowanie przedsięwzięć w zakresie ochrony przed skutkami działań zbrojnych zarówno ludności, jak i zakładów pracy i urządzeń użyteczności publicznej oraz dóbr kultury;
- wykrywanie zagrożeń i stwarzanie warunków do ostrzegania i alarmowania ludności;
- przygotowanie schronów i ukryć dla ludności oraz utrzymanie ich w gotowości do użycia;
- gromadzenie i przechowywanie indywidualnych środków ochronnych dla formacji obrony cywilnej i ludności;
- wyposażenie formacji obrony cywilnej w specjalistyczny sprzęt ratowniczy, przyrządy i aparaturę do wykrywania różnego rodzaju zagrożeń;

⁷ http://www.ue.wroc.pl/uczelnia/455/obrona_cywilna.html, s24.04.2010.

- systematyczne szkolenie w zakresie OC kadr kierowniczych administracji rządowej i samorządowej, formacji OC oraz ludności w ramach powszechnej samoobrony;
- współdziałanie w zwalczaniu klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska, oraz usuwanie ich skutków.

ZAKOŃCZENIE

Sposób zorganizowania obrony cywilnej oraz przypisane jej zadania pozwalają na sprawne udzielanie pomocy poszkodowanym w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń, zarówno podczas wojny, jak i klęsk żywiołowych, nie wymaga też mobilizowania dodatkowych sił i środków.

Społeczeństwo ma nienaruszalne, konstytucyjne prawo do ochrony przed katastrofalnymi zagrożeniami przemysłowymi, klęskami żywiołowymi i skutkami działań zbrojnych. Obowiązkiem wszystkich organów administracji samorządowej i rządowej oraz podmiotów gospodarczych jest wypełnianie tych gwarancji zarówno w czasie pokoju, jak i wojny. Udział społeczeństwa w realizacji tych zadań jest jego moralną powinnością.

BIBLIOGRAFIA

- [1] Ustawa z dnia z dnia 21 listopada 1967 r. *o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.*
- [2] http://pl.wikipedia.org/wiki/Konwencje_genewskie
- [3] http://www.umed.pl/pl/doc/seo/ust_opoo.pdf
- [4] <http://www.abc.com.pl/serwis/du/2000/0534.htm>
- [5] http://pl.wikipedia.org/wiki/Zarz%C4%85dzanie_kryzysowe
- [6] http://www.ock.gov.pl/portal/ock/3/18/ZADANIA_OBRONY_CYWILNEJ
- [7] http://www.ue.wroc.pl/uczelnia/455/obrona_cywilna.html

Článok recenzoval:
prof. Ing. Josef Reitšpís, PhD.